

ถอดประเด็นหลากหลายมิติจาก “อุบัติภัยโรงงานสารเคมีระเบิด”

พศ.ดร.ณัฐ ลิขิตวัฒน์

คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
กลุ่มวิจัยระบบสารสนเทศการจัดการภัยพิบัติ
และความเสี่ยง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
<http://natt.leelawat.com>

ในเดือนกรกฎาคม 2564 นับว่าประเทศไทยต้องเผชิญหน้ากับภัยพิบัติที่หลากหลาย ทั้งภัยจากโรคระบาด COVID-19 และยังมีเหตุการณ์อุบัติภัยโรงงานสารเคมีระเบิดเกิดขึ้นอีกด้วย ในบทความนี้ผู้เขียนขอเสนอบทสรุปจากงานเสวนาออนไลน์ “มองทุกมิติกับอุบัติภัยโรงงานสารเคมีระเบิด” ซึ่งจัดขึ้นโดยหลักสูตรสหสาขาวิชาการจัดการความเสี่ยงและภัยพิบัติ (RDM) บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และศูนย์ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ศปอ.) พร้อมด้วยความร่วมมือจากคณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเครือข่ายพัฒนาความเข้มแข็งต่อภัยพิบัติไทย (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2564; หลักสูตรสหสาขาวิชาการจัดการความเสี่ยงและภัยพิบัติ, 2564) มาเล่าต่อกันฟังให้ท่านผู้อ่านได้ทราบกันนะครับ

อุบัติภัยโรงงานสารเคมีระเบิด

เหตุระเบิด และไฟไหม้โรงงานผลิตเม็ดโฟมพลาสติกที่จังหวัดสมุทรปราการ เมื่อเวลา 02:30 น. ของวันที่ 5 กรกฎาคม พ.ศ.2564 นั้น สร้างแรงระเบิดให้กับอาคารบ้านเรือนบริเวณใกล้เคียง จนได้รับความเสียหายเป็นจำนวนมาก อีกทั้งสถานการณ์

งานเสวนาออนไลน์ “มองทุกมิติ กับอุบัติภัย โรงงานสารเคมีระเบิด”

หลักสูตรสหสาขาวิชาการจัดการความเสี่ยงและภัยพิบัติ
และศปอ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
จัดการเสวนาเรื่อง

มองทุกมิติ กับอุบัติภัย
โรงงานสารเคมีระเบิด
วันอังคารที่ 6 กรกฎาคม 2564 เวลา 18:00-19:00 น.

<https://www.facebook.com/ChulaRDM>

ศ. ดร.สิริยุทธ วิไลวัฒน์
ผู้อำนวยการศูนย์ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รศ. ดร.ธราธร มงคลศรี
อาจารย์ประจำภาควิชาวิศวกรรมเคมี คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นายณัฐ ประเสริฐสุข
กรรมการผู้จัดการบริษัท เอ็นพีซี เอชซี เอ็ม เอ็ม ไรจอนเมเนจอล เซอร์วิส จำกัด

รศ. ดร.พนิด ภูจินดา
หัวหน้าภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศ. ดร.พิสุทธิ์ เพียรมนกุล
รองคณบดี และอาจารย์ประจำภาควิชาวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อ. ดร.กัลยา สุนทรวงศ์สกุล
อาจารย์สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และรองผู้อำนวยการหลักสูตรสหสาขาวิชาการจัดการความเสี่ยงและภัยพิบัติ

ศ.ดร.นพ.พรชัย สิทธิศรัณย์กุล
อาจารย์ประจำภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ดร. พิชิต รัตกุล
ทีมนิเทศพิเศษศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย (ADPO) และประธานเครือข่ายพัฒนาความเข้มแข็งต่อภัยพิบัติไทย (TNDP)

พศ. ดร.ณัฐ ลิขิตวัฒน์
ผู้อำนวยการหลักสูตรสหสาขาวิชาการจัดการความเสี่ยงและภัยพิบัติ และอาจารย์ประจำภาควิชาวิศวกรรมอุตสาหการ คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ดำเนินรายการโดย

CHULA ENGINEERING

TNDR

เพลิงไหม้ ยังไม่สามารถระงับได้เป็นระยะเวลานานถึง 28 ชั่วโมง ทำให้ทางผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรปราการต้องสั่งการให้ประชาชนอพยพออกจากพื้นที่เป็นระยะ 5 กิโลเมตร จากรัศมีโดยรอบพื้นที่เกิดเหตุตั้งแต่ในช่วงเช้าของวันนั้น ต่อเนื่องจนถึงหลังเหตุการณ์เพลิงไหม้สงบลง เนื่องจากสารเคมีที่เกิดการเผาไหม้ “Styrene Monomer” นั้นเป็นสารเคมีที่มีอันตรายต่อสุขภาพของประชาชนที่ได้รับในระยะยาว

นอกจากความเสียหายเหล่านี้แล้ว เรายังต้องสูญเสีย อาสาสมัครดับเพลิงไปในเหตุการณ์ด้วยเช่นเดียวกัน สถานการณ์ ดังกล่าวได้รับความสนใจจากประชาชนผ่านสื่อสังคมออนไลน์เป็นอย่างมาก โดย Hashtag #ระเบิดโรงงานกิ่งแก้ว นั้นอยู่ในอันดับ 1 ของเทรนด์ทวีตเตอร์ภายในประเทศไทยตลอดวันนั้นเลยทีเดียว

เรื่องราวต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นเพียงรายละเอียดบางส่วน ของเหตุการณ์ที่ทำให้ประชาชนนั้น เกิดการตั้งคำถามถึงประเด็นที่ เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ระเบิด และการดำเนินการเพื่อจัดการอย่าง มากมายในหลายมิติมุมมอง ทั้งทางด้านการจัดการสถานการณ์ อุบัติเหตุที่เกิดขึ้น การดำเนินการเพื่อดูแลสุขภาพของประชาชนที่ ได้รับผลกระทบ ไปจนถึงเรื่องของการวางแผนเมืองที่โรงงานที่มีสาร เคมีไวไฟ และมีความอันตรายต่อสุขภาพนั้น อยู่ใกล้เคียงกับพื้นที่ ชุมชน รวมถึงประเด็นอื่น ๆ อีกมากมาย ที่ได้รับการพูดถึงเป็น วงกว้างทั้งในกลุ่มของนักวิชาการ และประชาชน

หลากมิติที่น่าสนใจ

การเสวนาออนไลน์นี้ ได้รับเกียรติจากผู้เชี่ยวชาญที่ เกี่ยวข้องในหลากหลายด้าน ทั้ง

“มิติของการจัดการภัยพิบัติ” โดย ดร.พิจิตต์ รัตตกุล ที่ ปรีक्षाพิเศษศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย (ADPC) และประธานเครือข่ายพัฒนาความเข้มแข็งต่อภัยพิบัติ ไทย (TNDR)

“มิติด้านสุขภาพ” โดย ศาสตราจารย์ ดร. นพ.พรชัย สิทธิ ศรณย์กุล อาจารย์ประจำภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกัน และสังคม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาฯ

“มิติด้านสิ่งแวดล้อม” โดย ศาสตราจารย์ ดร.พิสุทธิ เพียร มนกุล รองคณบดี และอาจารย์ภาควิชาวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม

คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาฯ และอาจารย์ ดร.กัลยา สุนทรวงศ์กุล รองผู้อำนวยการหลักสูตรสหสาขาวิชาการจัดการความเสี่ยง และ ภัยพิบัติ และอาจารย์ประจำสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาฯ

“มิติด้านผังเมือง” โดยรองศาสตราจารย์ ดร.พนิต ภูจันดา หัวหน้าภาควิชาการวางแผนภาค และเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาฯ

“มิติด้านเคมี” โดย ศาสตราจารย์ ดร.ธีรยุทธ วิไลวัลย์ ผู้อำนวยการ ศปอส. และอาจารย์ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาฯ

“มิติด้านเคมีวิศวกรรม” โดย รองศาสตราจารย์ ดร.ธรร มงคลศรี อาจารย์ประจำภาควิชาวิศวกรรมเคมี คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาฯ และ

“มิติด้านความปลอดภัยทางอุตสาหกรรม” โดย คุณกฤษฎา ประเสริฐสุข กรรมการผู้จัดการ บริษัท เอ็นพีซี เซฟตี้ แอนด์ เอ็นไวรอนเมนทอล เซอร์วิส จำกัด

แต่ละมิติได้มีการเรียบเรียงถอดประเด็นมานำเสนอ ท่านผู้อ่าน ดังนี้

ถอดประเด็นหลากมิติ

ในด้านการจัดการระหว่างเกิดภัย เพื่อระงับเหตุอัคคีภัย ดังกล่าวนั้น ได้มีการกล่าวถึงการจัดการในภาวะฉุกเฉินของภาครัฐ เอง โดยเฉพาะในด้านการสื่อสารกับประชาชน เกี่ยวกับการอพยพ หรือการปฏิบัติตัว ที่เป็นสิ่งที่สามารถทำให้เกิดประสิทธิภาพ ได้มากขึ้นในอนาคต เพื่อป้องกันความสับสน และสร้างความมั่นใจ ให้กับประชาชน เพราะเหตุการณ์ภัยพิบัติในครั้งนี้ เกิดจากสาร เคมีที่เป็นพิษ โดยจากข้อบ่งชี้ที่เป็นอันตรายของสาร “Styrene” ที่เป็นสารตั้งต้นในการทำเม็ดโฟมว่าเป็นสารไวไฟ มีความเป็นพิษ ระคายเคือง และเป็นสารก่อมะเร็งทั้งในตัวสารเอง

อีกทั้งในมิติด้านสุขภาพ ก็ได้มีการอ้างอิงถึง IARC (International Agency for Research on Cancer) ได้มีการกำหนด ให้สารดังกล่าวอยู่ในระดับ 2A ที่อยู่ในระดับที่น่าจะก่อมะเร็ง ดังนั้นแล้วจึงต้องมีการสั่งอพยพประชาชนนอกพื้นที่เสี่ยง โดย ข้อเสนอเกี่ยวกับภาวะการรับมือในมุมของด้านเคมี และ สิ่งแวดล้อมนั้นมีการนำเสนอหลายส่วน ทั้งในด้านการกระจาย ความรู้เกี่ยวกับสารเคมีให้กับประชาชน โดย ศ.ดร.ธีรยุทธ ได้ แนะนำเว็บไซต์ที่จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับสารเคมีไว้สำหรับผู้ที่สนใจ (www.chemtrack.org) เพื่อสำหรับประชาชนที่จะทำความเข้าใจ กับสารเคมีที่อยู่ใกล้ตัว